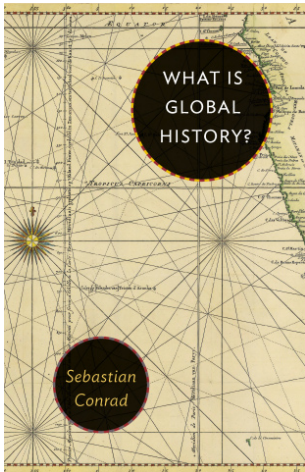

О ИДЕЈАМА И КЊИГАМА ON IDEAS AND BOOKS

др Иван Симић, историчар
Универзитет Карлтон, Отава, Канада

Друштвена историја у фокусу XXVII

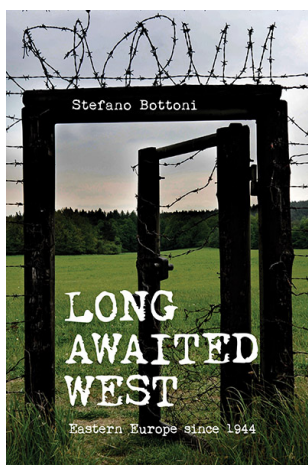
Conrad, Sebastian. *What Is Global History?* Princeton: Princeton University Press, 2016.

Глобална историја се не бави (само) глобализацијом, не бави се (само) ни глобалним светом, иако је настала као покушај објашњења глобализације, савремене повезаности света и глобалних мрежа. Глобална историја је настала као одговор на националну историју и евроцентризам, оспоравајући им универзалност и пружајући историчарима нове алате за анализу прошлости. Ти алати се данас примењују и на даљу прошлост, ван онога што се уобичајено сматра почетком модерног доба и глобализације. Глобална историја је, пре свега, приступ проучавања прошлости који у исто време покушава да промени организациони и институционални поредак знања, јер како каже Конрад, „*друге прошлости су историје, такође*“, позивајући на обухватну, инклузивну историју ван националних оквира, која није подељена географским одредницама разних одељења за историју.

Ова књига Себастијана Конрада је пре свега намењена студентима историје и представља теме којима се глобална историја бави, фокусирајући се на мобилност, размене, и процесе који превазилазе географске границе. Глобална историја истражује кретања ствари, људи, идеја, и институција, као и феномене, догађаје и процесе постављене у глобални контекст. Глобална историја је, тако, веома

блиска компаративној, транснационалној, светској, и такозваној великој историји, мада свака од њих је базирана на нешто другачијој парадигми, претпоставкама и перспективи. Конрад је покушао да укаже на разлике између ових приступа, али чини се да је допринос ове књиге у томе што је показао сличности, преклапања и допуњавања ових наизглед различитих приступа у изучавању историје. Конрадова подела глобалне историје на глобалну историју као *историју свега*; *историју конекција/веза*; и *историју која испитује глобалне интеграције*, је мање убедљива управо јер не показује у чему се ови приступи суштински разликују.

Богата теоретским и методолошким разматрањима, од питања историјских процеса и перспективе до постколонијалне критике глобалне историје као оруђа неолиберализма и Западног неоимперијализма, Конрадова књига је нешто слабија у аргументацији о односу глобалних структура и индивидуе. С друге стране, поглавља о географском простору, разматрања о времену, позиционирању у глобалној историји, јака су страна ове књиге и за препоруку не само студентима већ и искуснијим истраживачима.

Bottoni, Stefano. *Long Awaited West: Eastern Europe since 1944*. Bloomington: Indiana University Press, 2017.

Стефано Ботони доноси компаративну историју Источне Европе, кроз тематски приступ, фокусирајући се пре свега на економску и друштвену историју. Настајање Источне Европе као *европског другог* и као засебан политички ентитет, аутор смешта у године након Другог светског рата и доводи у везу са хладноратовском поделом. Таква подела на Западну и Источну Европу није нестала након краја Хладног рата, већ је учвршћена дискурсом и политикама Европске Уније.

Полазећи од идеје да Источна Европа никад није била суштински повезана у једну целину, Ботони анализира источноевропски простор под совјетском сфером утицаја, пратећи стварање значења, и покушаје интеграције у совјетски политички простор. Ботони показује националне антагонизме унутар совјетске сфере, различите економске интересе, локалне политике комунистичких партија, и сложене односе источноевропских земаља. Ботони тврди, једино што је простор повезивало јесте зависност од Совјетског Савеза, која се након распада претворила у зависност од Европске Уније. Ботонијева анализа је проблематичнија када се бави разликама савремене Источне Европе у односу на Западну Европу, постављајући један од разлога у *менталне и психолошке* разлоге, који проистичу из свакодневног коришћења застарелог термина *Источна Европа*, а који са собом носи негативне конотације. Наводно, интернализација тих негативних конотација утиче на јаз између две Европе.

Књига се може препоручити студентима основних студија за компаративну анализу догађаја након Другог светског рата, и као полазна основа за дубљу анализу у којој аутор/ка неће упасти у сопствену замку, да Источну Европу и сам/а посматра као *другог* са засебним *менталним* и *психичким* склопом.

Shaw, Claire L. *Deaf in the USSR: Marginality, Community, and Soviet Identity, 1917-1991*, 2017.

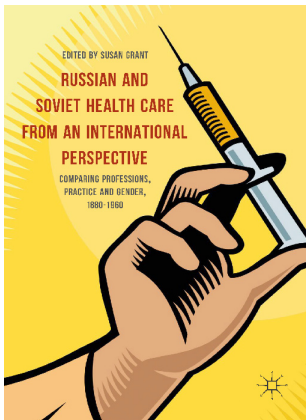
Књига Клер Шо, проистекла из истоимене дисертације са УЦЛ, доноси преко потребну историју глувих у Совјетском Савезу. Књига показује утицаје хендикеп на совјетске програме идентитета и стварање совјетског субјективитета и сопства. Ауторка прати заједницу глувих од револуције, и покушаје да се супротстави стигми, маргинализовању и правним препрекама пред-револуционарног друштва. Кроз целу студију, Шо показује како су глуве особе прихватале и мењале совјетске вредности, попут

Deaf
in the
Marginality, Community,
and Soviet Identity, 1917-1991
USSR
CLAIRE L. SHAW

колективизма, хуманизма, рада и иницијативе, те како су настојале да пронађу своје место у револуционарном друштву. У исто време, Шо показује како су ови утопијски циљеви наилазили на препреке од различитих актера, укључујући схватање глувоће у друштву. Наиме, глуве особе су дефинисане као уживаоци совјетске државне милостиње и државне помоћи, и као засебна заједница дефинисана глувоћом са негативном конотацијом.

Иако је фокус књиге на државним иницијативама и политикама, као и на променама у схватању хендикепа и глувоће, Шо маестрално не одузима агенсност глумим особама, те на основу примарних извора показује како су глуве особе конструисале своје сопство и реаговале на државне политике. Шо показује да се у Совјетском Савезу профилисао јединствени идентитет глувих, који је често био супротстављен државним акцијама, али који је био чврсто утемељен у идеолошком, утопијском моделу Совјетског Савеза.

Grant, Susan. *Russian and Soviet Health Care from an International Perspective: Comparing Professions, Practice and Gender, 1880-1960*. Berlin, Germany: Palgrave Macmillan, 2017.

Овај Зборник се бави руским и совјетским здравственим системом, стављајући акценат на медицинске сестре, лекаре и психијатре кроз компаративну и транснационалну анализу. Зборник је подељен у три тематске целине: *професије и пракса*, *род и здравствени систем*, и *здравствени радници прелазе границе*. У оквиру сваке тематске целине чланци су изабрани хронолошки, показујући континуитете и промене пред-револуционарног и револуционарног времена. Нит целог зборника је питање како је здравствени систем функционисао у пракси, и како су на њега гледали здравствени радници. Идеја је била да се испитају професионални идентитети

и хијерархије, као и то како је совјетска држава замишљала здравствену заштиту и спроводила је у праксу. Поред тога, значајан део зборника доноси компарацију совјетског здравственог система са остатком света. Чак четири од десет чланка се баве здравственим системом ван Совјетског Савеза, али у коме су совјетски здравствени радници имали кључну улогу.

Сузан Грант је једна од водећих стручњака историје здравља Совјетског Савеза, и посебна вредност овог зборника је што је Грант окупила неколико великих имена попут Сузан Грос Соломон, али и докторанте. Заједно, анализирајући здравство и здравствене раднике кроз различите просторне и временске границе чланци у овом зборнику дају нову слику међународног здравственог система, сарадње, континуитета, дисконтинуитета и алтернативних медицинских модела. Испитујући руски а затим совјетски здравствени систем од 1880. године, аутори су показали да главна разлика у односу на Запад није схватање медицине или науке, већ схватање професионалног идентитета, улоге здравствених радника, и различита структура здравственог система.